یادداشت

بفرمایید مجرم شوید!

مهدی آیینی

دبیر گروه جامعه

راه برای مجرم شدن باز است، آن‌قدر که برخی ضعف‌ها، مجرمان سابقه‌دار را برای ارتکاب جرم قلقلك می‌دهد، برای نمونه سرقت خودروهای تولید داخل برای سارقان مثل آب خوردن است (۶۱ درصد سرقت‌های خودروی تهران به پراید محدود می‌شود) و خیلی از سارقان در کمتر از ۳۰ ثانیه در پراید را باز می‌کنند. این شرایط را بگذارید کنار وضعیت نامناسب اقتصادی و اجتماعی تا علت افزایش آمار مجرمان را بیشتر درك کنید.

واقعیت این است که در کشورمان پیشگیری از جرم به فراموشی سپرده شده است حال این‌که فرصت برای قانون‌گریزی در جامعه از همیشه مهیاتر است، چراکه مشکلات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روحی-روانی همه دست به دست هم داده‌اند تا سخت‌ترین شرایط را برای شهروندان فراهم کنند.

این روزها بسیاری از پدر و مادرها ناچارند چند شیفت کار کنند تا بتوانند به گرد پای هزینه‌های زندگی که افسار پاره کرده است، برسند آن‌هم به شرطی که شغل‌شان را از دست نداده باشند. آن‌طور که رئیس مرکز آمار ایران گفته فقط در بهار امسال حدود دو میلیون نفر شغل خود را از دست داده‌اند. نگران‌کننده‌تر آن‌که رئیس سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره خبر داده که نیاز مردم به خدمات مشاوره در دوران شیوع کرونا دو برابر شده است. در چنین شرایطی وقتی از حمایت‌های صورت‌گرفته از خانواده‌ها سراغ بگیرید باید گفت حکم چسب زخمی را دارد برای فردی که شاهرگش بریده است.

بنابراین وقتی رئیس‌پلیس تهران می‌گوید به نظر می‌رسد مجرمان جری‌تر و وقیح‌تر شده‌اند یا وقتی رئیس‌پلیس آگاهی تهران هشدار می‌دهد که فقط ۴۹ درصد از مجرمانی که در حدود چهارماه اول امسال دستگیر شده‌اند سابقه‌دار هستند، نباید تعجب کرد، چراکه پیش‌بینی چنین شرایطی کار خارق‌العاده‌ای نیست، بلکه آنچه موجب شگفتی است انفعال نهادهای مسؤول است. جمعیت زنان سرپرست خانوار که سال ۷۵ حدود یك میلیون و ۲۰۰ هزار نفر برآورد می‌شد این روزها از ۳/۵ میلیون نفر فراتر رفته است. آمار ساکنان محلات ناکارآمد و کودکان کار و خیابان هر روز رکورد می‌شکند و تیغ طلاق نیز بیشتر از گذشته می‌برد.

این درحالی است که در حوزه اجتماعی تا دل‌تان بخواهد نهاد داریم که سنگ حمایت از خانواده را به سینه می‌زنند؛ از سازمان بهزیستی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بگیرید تا استانداری‌ها و وزارت کشور اما حاصل حمایت‌های آنها از اصلی‌ترین نهاد خانواده سبب شده تا اعضای خانواده این روزها فرصت نکنند حال یکدیگر را بپرسند چه برسد به این‌که گره از کار یکدیگر باز کنند.

آغوش قانون نیز به روی خانواده‌ها باز است؛ مسائلی مانند آموزش و پروش و بهداشت رایگان و تسهیل ازدواج و تهیه مسکن در قانون آمده، اما از برگ‌های کتاب قانون فراتر نرفته است، این روزها برخی دانش‌آموزان به دلیل نداشتن گوشی هوشمند در حال ترك تحصیل هستند، ابتلا به یك بیماری مانند سرطان یك خانواده را به زیر خط فقر می‌برد، ازدواج آسان و مسکن برای جوانان رویایی دست‌نیافتنی است.

سرنخ آشفتگی در حمایت از خانواده را که دنبال کنید به ناکارآمدی دستگاه‌های مسؤول می‌رسید دستگاه‌هایی که بودجه می‌گیرند تا خانواده‌های آسیب‌پذیر را در پناه خود بگیرند، اما مساله اینجاست که نگاه سیاسی به این نهادها سبب شده آنها اندك تاثیرگذاری خود را از دست بدهند. باورش آسان نیست اما برخی مدیران این نهادها هیچ تخصصی در علوم اجتماعی ندارند؛ جالب است بدانید تخصص دو نفر از مدیران اصلی این حوزه درمان آلرژی و ادبیات است!

از نقش دستگاه‌های حمایتی در توانمندی خانواده‌ها و پیشگیری از جرم که بگذریم باید گفت نهادهای دیگری مانند پلیس و قوه قضاییه نیز آن‌طور که باید با یکدیگر هماهنگ نیستند. چند سال پیش که به عنوان خبرنگار حوادث پله دادسراها را بالا و پایین می‌کردم از این متعجب می‌شدم که مجرمان به‌خوبی با یکدیگر ارتباط دارند و راهکار پیش پای هم می‌گذارند، مثلا دو سارق به هم می‌گفتند در فلان منطقه دزدی نکن چراکه رئیس کلانتری باهوشی دارد. اما در مقابل در برخی دادسرها در یك شعبه مجرمی محاکمه می‌شد که در شعبه کناری‌اش قاضی به دلیل جرم دیگری به دنبال محل اختفایش می‌گشت!

اخذ مجوز استخدام ۷۰۰۰ نیروی جدید کادر درمان

کامل تقوی‌نژاد، معاون توسعه مدیریت، منابع و برنامه‌ریزی وزارت بهداشت از اخذ مجوز استخدام ۷۰۰۰ نیروی جدید خبر داد و گفت: اخیرا مجوز به‌کارگیری و استخدام این تعداد نیروی کادر درمان را از سازمان برنامه و بودجه دریافت کرده‌ایم. این افراد طی آزمونی که بعد از زمان برگزاری آن اعلام خواهد شد، در خدمت نظام سلامت قرار خواهند گرفت./ جام‌جم دیلی

سرمایه‌گذاری ۲۲ میلیاردی بنیاد برکت در جزیره هرمز

امیرحسین مدنی، مدیرعامل بنیاد برکت ستاد اجرایی فرمان امام (ره) از سرمایه‌گذاری ۲۲ میلیارد تومانی این بنیاد در جزیره هرمز خبرداد و گفت: بنیاد برکت طی سه سال فعالیت در هرمز، بیش از ۱۴۴ طرح اشتغال‌زایی و ۹۸ پروژه عمرانی و زیربنایی را در این جزیره به بهره‌برداری رسانده‌است. وی افزود: طرح‌های اشتغال‌زایی اجتماع‌محور بنیاد باعث ایجاد بیش از ۴۳۲ فرصت شغلی در این جزیره هرمز شده‌است. همچنین بنیاد برکت امسال اجرای صد طرح اشتغال‌زایی در این جزیره را در دستور کار دارد./ جام‌جم دیلی

جرم کسب و کار من است!

کارشناسان قضایی و انتظامی از افزایش تعداد مجرمان جرم‌اولی می‌گویند

۵۱ درصد مجرمانی که در چند ماه گذشته دستگیر شده‌اند جرم‌اولی هستند

عکس: جام‌جم

میثم اسماعیلی

جامعه

همیشه تعداد پرونده‌های ورودی به قوه قضاییه را به‌عنوان معیاری برای سنجش وضعیت اجتماعی کشور به کار می‌بردند و هربار هم مسؤولان دستگاه قضا از ازدیاد این پرونده‌ها گلایه داشته‌اند، برخی از آمارها حکایت از وجود حدود ۷۵ میلیون پرونده شکایت دارد، به این مفهوم که با کمی بدبینی هر ایرانی حداقل یک بار از دیگری شکایت کرده‌است. قبح جرم انگار از بین رفته‌است و مجرمان حالا وقیح‌تر از گذشته دست به تخلف می‌زنند. همین دیروز رئیس پلیس تهران گفت که به نظر می‌رسد مجرمان جری‌تر و وقیح‌تر شده‌اند. چندوقت پیش رئیس پلیس آگاهی تهران هم در گفت‌وگو با جام جم آمار هولناک دیگری را عنوان کرد و گفت: ۵۱ درصد مجرمانی که در چند ماه گذشته دستگیر شده‌اند جرم‌اولی هستند. آماری که البته بسیاری آن را به وضعیت نابسامان اقتصادی و معیشتی ربط دادند. در این میان برخی حقوقدانان معتقدند دلیل دیگر این افزایش آمار، عدم تناسب بین مجازات و جرم است. آنها بر این باورند که بسیاری از جرایم در لایحه جرم‌زدایی به تخلف تغییر داده شده‌اند و همین نکته یک بازنگری در قانون را طلب می‌کند. به گفته آنها این پایین بودن هزینه جرم است که باعث افزایش مجرم در جامعه شده‌است. در دسته مقابل هم افرادی هستند که باور دارند مجازات، وقوع جرم را کاهش نمی‌دهد و ریشه‌یابی جرایم یک امر بنیادی است. در این میان دسته دیگری هم وجود دارند؛ عده‌ای که مجرمان، حداقل آنها را که با نام «جرم‌اولی» می‌شناسند «قربانی» می‌نامند؛ قربانیانی حاصل از افزایش میزان آسیب‌های اجتماعی همچون طلاق، بیکاری، فقر، اعتیاد و حاشیه‌نشینی. اما حالا و با تغییرات در حوزه جرایم آیا نیازمند تغییر قوانین هستیم؟ در حالی که حالا مدت‌هاست قوه قضا سیاست حبس‌زدایی را پیشه کرده‌است و سعی در کاهش جمعیت کیفری دارد با تناقض افزایش جرم چه راهکاری دارد؟ چقدر این تغییر رویه در جرایم را باید به مسائل اقتصادی و اجتماعی پیوند بزنیم و چقدر برای این مشکل راهکار داریم؟

تردست: در برخورد با جرم دستگاه عدلیه آخرین ایستگاه است و مسائل اقتصادی و اجتماعی پیش از عدلیه در خاکریز اول قرار دارند. اما واقعیت این است که ما در دستگاه قضا هم دچار بحران هستیم

سردار حسین رحیمی، رئیس پلیس تهران گفته است: «به نظر می‌رسد مجرمان جری‌تر و وقیح‌تر شده‌اند. خیلی بی‌تعارف می‌گویم، مجرمان باید هزینه بیشتری بدهند و توقع ما از عزیزان ایثارگر دستگاه قضایی این است که قدری قاطع‌تر با این افراد برخورد کنند.» درخواست رئیس پلیس تهران از دستگاه قضا، افزایش مجازات مجرمان است. او معتقد است این افزایش می‌تواند بازدارنده باشد و حداقل از وقاحت در انجام جرم بکاهد. حسن تردست، قاضی بازنشسته هم اعتقاد دارد درست است که افزایش جمعیت زندانیان همواره یکی از چالش‌های قوه قضا بوده است، اما نباید این دستگاه از نهیب‌های غیرحقوق بشری سازمان‌های به‌اصطلاح حقوق بشری هراس داشته باشد. او به جام‌جم می‌گوید: «کسی که به زور به خانه‌ای وارد می‌شود و با تهدید سلاح به آنها تعدی می‌کند، به مجازاتش براساس قانون باید در اسرع وقت رسیدگی شود.» هرچند بسیاری از حقوقدانان افزایش مجازات را راه درستی برای بازدارندگی جرایم نمی‌دانند اما این قاضی بازنشسته معتقد است از افزایش مراجع رسیدگی نباید هراسی داشت و چنین مواردی می‌تواند باعث بازدارندگی در جرم شود و در راستای تحقق خواسته‌های رئیس پلیس تهران باشد.

مسأله‌ای به نام هزینه جرم

جرم به عنوان یک پدیده همانند دیگر پدیده‌های اجتماعی دارای ابعاد و وجوه مختلفی است و عوامل متعددی می‌تواند در پیدایش آن نقش داشته باشد و به همین دلیل است که تغییر و تحول پدیده‌های اجتماعی معمولا به کندی صورت می‌گیرد. ابراهیم قاسمی‌روشن، جامعه‌شناس معتقد است: «محیط اجتماعی و اقتصادی و سیاسی در میزان ارتکاب جرم تأثیر مستقیم دارد، اما سهم هر یک از این محیط‌ها بسته به نوع جوامع متفاوت است و نسخه‌ای همه‌گیر برای مقابله با چنین پدیده‌هایی وجود ندارد.» او از آن دسته افرادی است که می‌گویند: «با تشدید مجازات برای مجرمان یا برخورد شدید نیروهای انتظامی با آنان نمی‌توان از بروز جرایم در یک کشور جلوگیری کرد، بلکه پیشگیری از ارتکاب جرایم افراد تلاش همه‌جانبه‌ای را در تمام ابعاد طلب می‌کند تا بتوان در این زمینه به موفقیت‌هایی دست یافت.» در دسته مقابل اما افرادی قرار دارند که در اظهارنظر این جامعه‌شناس هم به آنها اشاره شده‌است؛ نیروی انتظامی. سرتیپ قاسم رضایی، جانشین فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران می‌گوید: «پایین بودن هزینه جرم باعث افزایش مجرم در جامعه شده که این امر کار پلیس را دشوار کرده بنابراین بالا بردن هزینه جرم یکی از مولفه‌های موثر بر کاهش جرایم است.» این دو نگاه متفاوت از نظر ولی‌ا... حسینی، قاضی دادگستری و کارشناس حقوق قابل بحث است اما او نگاه جالب توجهی به این موضوع دارد. او معتقد است وجود پرونده‌های زیاد در دستگاه قضا به مفهوم ناکارآمدی قوه قضاییه نیست. او می‌گوید: «هرچند سیستم قضایی عملا باید با ریشه‌ها و علت‌ها مبارزه کند اما بعضا شاهد این هستیم به‌دلیل این‌که عوامل زمینه‌ساز جرایم در خارج از حیطه دستگاه قضا هستند این کار عملی نیست.»

وقتی قانون از جرم عقب می‌ماند

در جامعه ایران بیش از ۲۰۰۰ عنوان مجرمانه وجود دارد. میزان پرونده‌های ورودی به قوه قضاییه هم کم نیست و شکایت‌های صورت گرفته هم باعث اطاله‌دادرسی می‌شود و هم هزینه بسیاری را روی دوش دستگاه قضا می‌گذارد. رکود اقتصادی و همزمانی تحریم‌های ظالمانه و همچنین وضعیت ناشی از فراگیری کرونا منجر به بیکاری قابل‌توجهی در سطح جامعه شده و باعث شده تاب‌آوری معمول اجتماعی هم به‌شکل قابل‌توجهی کاهش پیدا کند. اما قانون در همه این سال‌ها همان است که بود. علاوه بر این ۱۵ سال پیش لایحه قضازدایی در راستای سیاست حبس‌زدایی، کاهش عناوین مجرمانه، استفاده از مجازات‌های جایگزین حبس از سوی مرکز مطالعات و پژوهش‌های قوه قضاییه تهیه شد و مواردی همچون ضرورت جرم‌زدایی از قوانین کیفری، گسترش سیاست قضازدایی، استفاده از کمیسیون‌های شبه‌قضایی در رسیدگی‌ها و حذف برخی عناوین مجرمانه از قوانین در این لایحه لحاظ شد؛ لایحه‌ای که البته با مرور زمان و وضعیت موجود نیاز به بازنگری دارد.

محمد کاظمی، نایب رئیس پیشین کمیسیون قضایی مجلس هم در این رابطه گفته‌بود: «بعد از پیروزی انقلاب اسلامی بسیاری از موارد جرم‌انگاری شده‌است، به همین دلیل به یک پالایش قوانین نیاز داریم که در همان لایحه جرم‌زدایی قوه قضاییه پیش‌بینی شده‌است، اما این لایحه نیز باید مورد بازنگری قرار گیرد تا در صورت نیاز موارد دیگری نیز به آن اضافه شود.»

زندان‌های پر، جرم را کاهش نمی‌دهد

تناسب میان جرم و مجازات، این‌که وقتی حالا قوه قضاییه با انباشت پرونده‌ها روبه‌روست، چرا باید مجازات را افزایش دهد از حسن تردست، قاضی بازنشسته می‌پرسیم. این‌که درست است که موجبات افزایش جرایم در جامعه مسائل اقتصادی و اجتماعی است، اما حالا دستگاه قضا با این وضعیت چه‌کار باید بکند؟ آن‌هم وقتی سال‌هاست در تلاش است از جمعیت زندانیان بکاهد و احکام جایگزین حبس را وارد نظام قضایی کرده‌است. او به جام‌جم می‌گوید: «دستگاه عدلیه آخرین ایستگاه است و مسائل اقتصادی و اجتماعی پیش از عدلیه در خاکریز اول قرار دارند. اما واقعیت این است ما در دستگاه قضا هم دچار بحران هستیم، کثرت حیرت‌آور پرونده‌ها خودش در تجری مجرمان در جرم کمک می‌کند. خود فضای زندان هم کمک می‌کند به تکرار جرم.» از او درباره تناقض‌های چالش‌برانگیز در این میان می‌پرسیم. این‌که از یک‌سو قصد کاهش جمعیت زندانیان را داریم و از سوی دیگر با افزایش جرم در جامعه روبه‌روییم. از او می‌پرسیم چه راهکاری برای این تناقض وجود دارد؟ این قاضی بازنشسته به جام جم می‌گوید: «ما در رابطه با دستگاه قضا نباید بترسیم از این‌که تعدد مراجع قضایی را افزایش بدهیم. ما باید به‌تناسب جمعیت مجرم، به دستگاه قضا توسعه بدهیم. این‌که در یک جامعه مراجع قضایی ما باید کم باشد یک تصویر ایده‌الیستی و فراتر از واقعیت موجود است.» نکته قابل‌توجه در میانه حرف‌های او معطوف به این نکته است که برخلاف تصور عامه، حجیم شدن دستگاه قضا و تعدد مراجع قضایی به مفهوم نبود امنیت نیست. این‌که این مراجع افزایش پیدا کند به مفهوم ناکارآمدی قضایی نیست و اتفاقاً به عدالت در دادرسی می‌انجامد.

کسادی بازار و رونق جرم

افزایش جرایم در سطح جامعه ارتباط روشنی با احساس امنیت شهروندان دارد، حسی که می‌تواند به اعتماد عمومی جامعه ضربه‌ای جبران‌ناپذیر وارد کند، حسی که ممکن است از اعتماد شهروندان به پلیس و قوه قضایی بکاهد و به کاهش سرمایه اجتماعی منجر شود. پلیس می‌گوید، نسبت مجازات باید تغییر کند یعنی باید مجازات تشدید شود. حقوقدان‌ها می‌گویند مشکل در مجازات نیست و ماجرا اساسی‌تر از افزایش مجازات است. آنها می‌گویند باید با دلایلی که منجر به شکل‌گیری بستر جرایم می‌شود، برخورد کرد. اما چه کسی است که نداند چرخه ایجاد جرم همان آسیب‌های اجتماعی است و معیشت نابسامان این روزهاست. غفور شیخی، جامعه‌شناس باور دارد ارتباط مستقیمی میان شرایط نابسامان اقتصادی و آسیب‌های اجتماعی وجود دارد. او به جام‌جم می‌گوید: «پایین بودن میزان جرایم یکی از شاخص‌های سرمایه اجتماعی در یک جامعه است، اما بحران‌های اقتصادی نظیر آنچه امروز در جامعه ایران با آن روبه‌رو هستیم، باعث ایجاد زمینه‌های قانون‌شکنی در ایران می‌شود. از سوی دیگر درصد بالای بیکاری هم مزید بر علت شده و به این بحران‌ها دامن می‌زند.» رد حرف‌های این جامعه‌شناس را می‌توان در پژوهش‌های مختلف صورت گرفته هم پیدا کرد. حسن عباس نژاد، استاد اقتصاد دانشگاه تهران در پژوهشی که در فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی منتشر کرده به رابطه معنادار بیکاری و جرایم اشاره‌کرده‌است. او نوشته: «شواهد تجربی نشان می‌دهد رابطه مستقیمی بین بیکاری و آسیب‌های اجتماعی همچون سرقت وجود دارد، اما معمولاً این متغیر با وقفه‌های یک یا دو دوره‌ای، اثرگذاری خود را آشکار و نمایان می‌کند.»

خانواده‌های مجرم‌پرور

ارتباط اقتصاد و آسیب‌های اجتماعی با شکل‌گیری جرایم و یافتن دلایل آن باعث شکل گرفتن چرخه عجیبی است؛ چرخه‌ای که مدام دلایل شکل‌گیری آن را به زیرمجموعه‌های خردتر تبدیل می‌کند و این نشان از آن دارد که چقدر برای مبارزه با وضعیت کنونی دچار تناقضات فراوانی هستیم. یکی از این زیرمجموعه‌ها خانواده است، کوچک‌شدن خانواده ایرانی طی سه دهه گذشته باعث کم شدن حمایت‌های عاطفی از سوی این نهاد اجتماعی برای افراد شده‌است. این ماجرا وقتی بدتر می‌شود که فردی در یک خانواده دارای سابقه کیفری هم باشد. آن‌طور که غفور شیخی می‌گوید: «زندانی شدن یا داشتن سابقه کیفری عامل بازدارنده حرکت اجتماعی فرد می‌شود. به این مفهوم که زندانی پس از آزادی با روند جامعه بیگانه است و تنها مامن او خانواده‌ای است که اگر حمایت عاطفی از او صورت نگیرد، موجب افزایش تمایل وی به سمت تخلف و جرم می‌شود. این آسیب‌ها هم بر روان خود فرد و هم به خانواده تأثیر می‌گذارد.» این چرخه باید جایی متوقف شود. بسیاری از جامعه‌شناسان معتقدند بهترین نقطه برای قطع این چرخه خانواده است. آنها معتقدند هرچه جو خانواده مثبت و سازنده و قانون‌مدار باشد، احتمال وقوع جرم در میان فرزندان نیز کمتر خواهد شد، اما درصورتی‌که این نهاد دچار ازهم‌گسیختگی و مشکلات گوناگون اجتماعی، سیاسی، مذهبی و فرهنگی شود، احتمال گرایش فرزندان به سمت جرم و جنایت بیشتر خواهد شد. غفور شیخی می‌گوید: «درواقع این والدین هستند که با ایجاد امنیت روانی در خانواده، نظارت بر رفتار و دوستان، وضعیت تحصیلی فرزندان و تربیت صحیح آنها، تعلیم دستورات دینی و... می‌توانند خانواده را به منزل مقصود برسانند. بنابراین والدین می‌توانند با ایجاد جوی مثبت، صمیمی و قانون‌مدار تا حد زیادی از وقوع جرم و جنایات فرزندان جلوگیری کنند.»

شیخی: مجرم پس از آزادی از زندان با روند جامعه بیگانه است و تنها مامن او خانواده‌ای است که اگر حمایت عاطفی از او صورت نگیرد موجب افزایش تمایل وی به سمت تخلف و جرم می‌شود

خانواده ضعیف، مجرمان قوی

مهدی حاج‌اسماعیلی، مشاور خانواده

افزایش سطح خشونت و بالارفتن میزان بروز جرم در سطح جامعه ناشی از آن است که ما نتوانسته‌ایم از بروز آسیب‌هایی که موجب کشیده‌شدن افراد به وادی جرم و جنایت می‌شود، پیشگیری کنیم. پیشگیری در این زمینه نیز در درجه‌اول به تقویت نهاد خانواده و بعد به اصلاح نظام آموزشی و ساختار بهزیستی کشور بازمی‌گردد. درواقع، این سه نهاد نتوانسته‌اند در کنار هم به‌خوبی عمل کنند و همین مساله باعث بیشترشدن تعداد جرم‌اولی‌ها در کشورمان شده‌است. مهم‌ترین نکته درباره ضعف عملکردی نهاد خانواده در جامعه ما نیز این است که در شرایط دشوار معیشتی امروز بسیاری از خانواده‌ها هم ثبات اقتصادی را پیش روی خود نمی‌بینند و هم ارتباط کیفی در میان اعضای آنها ازبین‌رفته‌است. این دو مساله بعلاوه آسیب‌های روانی ناشی از همه‌گیری کرونا به همراه کاهش شدید میزان گفت‌وگو در میان افراد خانواده باعث شده‌است مهم‌ترین نهاد اجتماعی کشور نتواند احتمال بروز جرم در میان آحاد جامعه را کاهش دهد. امروزه بسیاری از والدین نه به‌درستی یاد گرفته‌اند که چطور باید با فرزندان خود گفت‌وگو کنند و نه شیوه‌های نوین فرزندپروری را بلدند و بسیاری از آنها همچنان با استفاده از مهارت‌های قدیمی خود با فرزندان‌شان ارتباط برقرار می‌کنند. اما به‌دلیل فقر اطلاعاتی والدین، ارتباط موثر و گفت‌وگو میان آنها و فرزندان شکل نمی‌گیرد و همین مساله به بروز آسیب‌های اجتماعی ازجمله ارتکاب به جرم در میان نوجوانان و جوانان دامن می‌زند.

هماهنگ علیه جرم

حسن جراحی، مستشار دادگاه تجدیدنظر

دو مشکل اساسی باعث افزایش تعداد جرم‌اولی‌ها در کشورمان شده است. نخست این است که ما نتوانسته‌ایم به‌خوبی از وقوع جرم پیشگیری کنیم و طبیعتا وقتی بستر وقوع جرم فراهم باشد، آمار بروز آن نیز بالاتر خواهد رفت. اکنون هم متاسفانه شرایط جامعه ما طوری است که راه برای ارتکاب به انواع جرایم باز است و گاهی همین ضعف سیستم امنیتی منازل یا خودروهای شخصی افراد، خود مجرمان را به انجام جرم‌های بیشتر وسوسه می‌کند. مشکل دوم هم این است که در کشورمان برخورد سازنده و بازدارنده‌ای با انواع جرم صورت نمی‌گیرد و در نتیجه بخش زیادی از مجرمان، در همان زندان‌ها نیز گروه‌های دوستانه‌ای را تشکیل می‌دهند و از همانجا برای ارتکاب به جرایم سازمان‌یافته در ایام آزادی خود برنامه‌ریزی می‌کنند. البته در قانون جدید کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب سال ۹۹ نیز رویکرد اصلی بر خلوت‌تر شدن زندان‌هاست، زیرا مسؤولان دستگاه قضایی ما متوجه شده‌اند که نمی‌توان با زندانی کردن افراد، آمار وقوع جرم را کاهش داد و باید بیشترین تلاش‌ها در راستای پیشگیری از وقوع جرم صورت گیرد. زیرا هزینه پیشگیری از وقوع جرم نیز از برخورد با آن کمتر است و ما باید ۸۰ درصد توان خود را صرف این مساله کنیم. البته در این زمینه، مشکل دیگری نیز وجود دارد و آن هم شرایط دشوار معیشتی و آمار بالای بیکاری در کشورمان است که خود می‌تواند زمینه‌ساز وقوع جرم باشد. همچنین تبعیض گسترده و اختلاف طبقاتی نیز افراد را به ارتکاب به جرایم سازمان‌یافته سوق می‌دهد. در چنین شرایطی، ناهماهنگی موجود بین پلیس آگاهی و بخش‌های دیگر نیروی انتظامی و اقدامات ناهماهنگ نیروی انتظامی و دستگاه قضایی نیز خود به افزایش میزان جرم و جنایت در سطح جامعه دامن می‌زند.